

Standardi 4.1

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Määräykset ja ohjeet

RAHOITUSTARKASTUS
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISION

SISÄLLYSLUETTELO

1	Soveltaminen	4
2	Tavoitteet	6
3	Kansainvälinen viitekehys	7
4	Normiperusta	8
5	Sisäisen valvonnan keskeiset periaatteet	9
5.1	Sisäisen valvonnan määrittely	9
5.2	Ylimmän johdon vastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä	10
5.3	Riippumaton riskienhallinnan arviointitoiminto	10
5.4	Toimintojen ulkoistaminen ja asiamiehen käyttö	11
6	Sisäisen valvonnan osa-alueet	13
6.1	Johtamistapa ja valvontakulttuuri	13
6.2	Riskienhallinta	14
6.3	Päivittäinen valvonta ja tehtävien eriyttäminen	14
6.4	Raportointi ja tiedonvälitys	15
6.5	Sisäisen valvonnan toimivuuden seuranta ja tarkastus	15
6.6	Järjestelmät ja turvallisuus	16
7	Raportointi Rahoitustarkastukselle	17
8	Määritelmät	18
9	Lisätiedot	19

10 Kumotut ohjeet ja määräykset _____ 20

1

SOVELTAMINEN

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(1) Tämä standardi käsittelee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisiä periaatteita sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Standardia sovelletaan sitovana seuraaviin Rahoitustarkastuksen valvottaviin:

- luottolaitoksiin
- sijoituspalveluyrityksiin
- omistusyhteisöihin
- osuuspankkilain mukaiseen keskusyhteisöön
- rahoituspainotteisten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien emoyrityksiin.

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(2) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee kattaa valvottavan kaikki toiminnot. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä tulee ottaa huomioon valvottavan organisaatorakenne ja liiketoiminnan laajuus ja monimuotoisuus. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen, jos kyse on konsernista tai jos liiketoimintaa on useammassa maassa.

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(3) Yksityiskohtaisia määräyksiä on mahdollista noudattaa soveltuvin osin, jos valvottavan organisaatio on pieni, jos liiketoimintasuunnitelmassa määritelty riskinotto on alhainen, jos riskiä sisältävä liiketoiminta on suppeaa ja yksinkertaista tai muuten läpinäkyvää tai jos toimiva johto osallistuu itse aktiivisesti jokapäiväisen liiketoiminnan päätöksenteon yksityiskohtiin. Sitovien sisäisen valvonnan säännösten noudattaminen vain soveltuvin osin edellyttää ylimmän johdon erityistä päätöstä noudatettavista vaihtoehtoisista valvontamenetelmistä. Valvottavan tulee aina varmistaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on riittävää ja oikeassa suhteessa sen toiminnan sisältämiin riskeihin.

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(4) Rahoitustarkastus kuitenkin suosittelee, että kaikki sen valvonnassa olevat yhteisöt järjestävät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan soveltaen tätä standardia.

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(5) Standardissa käytetään yleisnimitystä valvottava kaikista standardin soveltamisalaan kuuluvista yhteisöistä.

2 TAVOITTEET

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(1) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisellä on keskeinen merkitys Rahoitustarkastuksen valvottavien johtamisessa ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(2) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä koskevan sääntelyn tavoitteena on varmistaa, että

- valvottavan ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen sisäinen valvonta on riittävän korkeatasoista huomioon ottaen toiminnan luonne ja laajuus
- valvottava ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys eivät toiminnassaan ota niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa valvottavan vakavaraisuudelle tai konsolidoidulle vakavaraisuudelle
- valvottavan sisäiset valvontamenetelmät mahdollistavat liiketoimintaan liittyvien riskien havaitsemisen, arvioimisen ja rajoittamisen
- valvottava noudattaa asiakassuhteissaan asianmukaisia menettelytapoja.

3

KANSAINVÄLINEN VIITEKEHYS

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(1) Tämä standardi pohjautuu Baselin pankkivalvontakomitean suositukseen. Komitea pitää pankkien 1990-luvun ongelmien yhtenä syynä puutteita sisäisen valvonnan järjestämisessä. Syyskuussa 1997 annetun suosituksen Core Principles for Effective Banking Supervisionin periaate 14 sisältää vaatimukset luottolaitoksen sisäiselle valvonnalle:

- selkeän valtuuksien ja vastuiden jakamisen
- sitoumuksiin liittyvän päätöksenteon, varojen maksamisen ja tapahtumien kirjaamisen eriyttämisen eri henkilöille
- näiden tapahtumasarjojen täsmäyttämisen keskenään
- omaisuuserien suojaamisen
- asianmukaiset sisäisen tarkastuksen ja muut valvontatoiminnot (Compliance) sen varmistamiseksi, että edellä mainitut sisäiset valvontatoimenpiteet ovat toimivat ja että lakeja ja määräyksiä noudatetaan.

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(2) Syyskuussa 1998 Baselin pankkivalvontakomitea julkaisi suosituksen Framework for Internal Control in Banking Organisations. Suosituksessa korostetaan sitä, että luottolaitosten ylimmän ja toimivan johdon sekä sisäisten tarkastajien ja tilintarkastajien tulee kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota sisäisen valvonnan järjestämiseen ja sen toimivuuden jatkuvaan arvioimiseen. Suosituksen periaatteet muodostavat tämän standardin kohdan 6 pääsisällön.

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(3) IOSCO on helmikuussa 2002 julkaissut suosituksen Objectives and Principles of Securities Regulation, jonka periaate 23 sisältää markkinoilla toimiville välittäjille vaatimuksen toiminnan asianmukaisesta organisoinnista ja menettelytavoista, joiden tarkoituksena on asiakkaiden etujen turvaaminen ja asianmukainen riskienhallinta. Vastuu toiminnan organisoinnista ja menettelytapojen toimivuudesta ja valvonnasta on yhtiön ylimmällä sekä toimivalla johdolla.

4

NORMI PERUSTA

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(1) Rahoitustarkastuksen sitova sääntely sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä perustuu luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 68 §:n 3 momenttiin sekä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 29 §:n 3 momenttiin. Tällä sääntelyllä tarkennetaan myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (44/2002) 13 §:n mukaiset, ryhmittymän emoyritykselle asetetut vaatimukset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(2) Sääntelyä laadittaessa on otettu huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 2000/12/EY (32000L0012); EYVL N:o L 126, 26.5.2000, s. 1, sekä neuvoston direktiivi sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla 93/22/ETY (31993L0022); EYVL N:o L 141, 11.6.1993, s. 27.

5

SISÄISEN VALVONNAN KESKEISET PERIAATTEET

5.1 Sisäisen valvonnan määrittely

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(1) Valvottavaa tulee johtaa ammattimaisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Tämä edellyttää tehokkaan ja luotettavan sisäisen valvonnan järjestämistä.

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(2) Sisäinen valvonta käsittää taloudellisen ja muun valvonnan. Sisäistä valvontaa toteuttavat yrityksessä ylin ja toimiva johto sekä koko muu henkilökunta. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sitä osaa johtamista ja toimintaa, jolla pyritään varmistamaan

- asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen
- voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö
- toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta
- taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus ja oikeellisuus
- ulkoisen sääntelyn ja sisäisten menettelytapojen sekä asiakassuhteissa asianmukaisten menettelytapojen noudattaminen (engl. compliance)
- toiminnan, tietojen sekä valvottavan omaisuuden ja asiakkaiden varojen riittävä turvaaminen
- riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät toiminnan tueksi.

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(3) Riskienhallinta on olennainen osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien ja siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia/mittaamista, rajoittamista ja valvontaa. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköi-

syyttä tai uhkaa valvottavan maineelle.

5.2 Ylimmän johdon vastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(4) Valvottavan ylin johto vastaa riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä. Sen tulee vähintään vuosittain vahvistaa halluttu riskinotto-aste ottaen huomioon riskinkantokyky ja uudelleenarvioida niitä osana liiketoimintasuunnitelmaa. Ylin johto vahvistaa myös merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet. Samalla sen tulee varmistua sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kattavuudesta ja toimivuudesta.

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(5) Emoyrityksen ylimmän johdon tulee varmistua sisäisen valvonnan periaatteiden noudattamisesta kaikissa sen määräysvallassa olevissa yhtiöissä. Emoyrityksen ylimmän johdon tulee erityisesti varmistua siitä, että mikään määräysvaltaan kuuluva yritys ei toiminnassaan ota niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa valvottavan vakavaraisuudelle tai konsolidoidulle vakavaraisuudelle. Emoyrityksen ylimmän johdon vastuu ei vähennä tytäryhtiön ylimmän johdon vastuuta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä omassa yhtiössään.

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(6) Päättäessään organisaatorakenteesta valvottavan ylimmän johdon tulee varmistaa, että organisaatorakenne luo edellytykset tehokkaalle sisäiselle valvonnalle. Tämä edellyttää, että valtuudet ja vastuut sekä raportointisuhteet voidaan organisaatiossa selkeästi määritellä ja tehtävät asianmukaisesti eriyttää. Luotettava raportointi edellyttää, että se tuotetaan liiketoiminnasta riippumattomasti. Lisäksi ulkoisen sääntelyn ja sisäisten menettelytapojen noudattamisen valvonnan tulee olla luotettavasti ja riippumattomasti järjestetty ja valvottavalla tulee olla sellainen sisäinen tarkastus-toiminto, joka tehokkaasti ja monipuolisesti tarkastaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja joka raportoi keskeiset havaintonsa myös suoraan ylimmälle johdolle.

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(7) Valvottavan ylimmän johdon tulee säännöllisesti seurata yhtiön liiketoiminnan tulosta sekä toimintaan sisältyviä riskejä. Merkittävien riskien rajoittamiseksi on määriteltävä menettelytavat kirjallisesti ja mitattavissa oleville riskeille on asetettava limiitit.

5.3 Riippumaton riskienhallinnan arviointitoiminto

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(8) Riskinoton valvontaan tulee luoda riskiä ottavasta liiketoiminnasta ja riskienhallinnasta riippumaton riskienhallinnan arviointitoiminto. Se ylläpitää,

kehittää ja valmistelee riskienhallinnan periaatteita ylimmän johdon vahvistettaviksi sekä laatii menetelmiä käytettäväksi riskien arvioimisessa ja mittaamisessa. Sen on jatkuvasti varmistettava, että jokainen riski pysyy sallituissa rajoissa ja että jokaista riskiä mittaavat menetelmät ovat asianmukaiset. Näiden menetelmien tulee sisältää myös poikkeuksellisten tilanteiden vaikutusten arviointia (stressitestejä). Riskienhallinnan arviointitoiminnon on myös varmistettava, että kaikkien liiketoiminnassa otettujen merkittävien riskien yhteisvaikutus valvottavan ja sen konsolidointiryhmän tulokseen ja omiin varoihin raportoidaan ylimmälle ja toimivalle johdolle.

Perustelu

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(9) Vaatimusta riippumattoman riskienhallinnan arviointitoiminnon organisoinnista voidaan noudattaa soveltaen, jos valvottavan organisaatio on pieni, jos liiketoimintasuunnitelmassa määritelty riskinottoaste on alhainen ja jos riskiä sisältävä liiketoiminta on suppeaa ja yksinkertaista tai muuten läpinäkyvää, esimerkiksi toimiva johto osallistuu itse aktiivisesti jokapäiväisen liiketoiminnan päätöksenteon yksityiskohtiin. Suuntaa antavana periaatteena voidaan pitää sitä, kuinka ylin johto voi varmistua riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuudesta.

5.4 Toimintojen ulkoistaminen ja asiamiehen käyttö

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(10) Liiketoimintojen siirtäminen asiamiehen hoidettavaksi tai muu toimintojen ulkoistaminen (myöhemmin ulkoistaminen) ei vapauta valvottavaa sille kuuluvista vastuista ja velvollisuuksista.

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(11) Toimintojaan ulkoistaessaan valvottavan tulee varmistua siitä, että ulkoistamisesta ei ole haittaa riskienhallinnalle, muulle sisäiselle valvonnalle eikä itse liiketoiminnalle.

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(12) Ulkoistaminen ei saa heikentää valvottavan johdon tiedonsaantia eikä edellytyksiä ohjata ja valvoa ulkoistettua toimintaa. Se ei saa estää viranomaisvalvonnan, riskienhallinnan ja muun sisäisen valvonnan edellyttämien tietojen saantia ja oikeutta näiden tietojen edelleen luovuttamiseen. Valvottavan tulee soveltaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisiä periaatteita myös ulkoistettuun toimintaan.

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(13) Ulkoistetun toiminnan suorittajaksi on valittava taloudellisesti toimintakykyinen ja asiantunteva palveluntarjoaja, joka tuntee ja sitoutuu noudattamaan ulkoistettuun toimintaan liittyviä valvottavaa sitovia säännöksiä ja hyvää pankki- ja arvopaperikauppatappaa.

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(14) Ulkoistamishankkeista tulee laatia kirjallinen suunnitelma, jonka merkittävät ulkoistamishankkeet valvottavan ylin johto hyväksyy. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi, miten ulkoistettava liiketoiminta on sisällytetty valvottavan

riskienhallintaan ja muuhun sisäiseen valvontaan; esimerkiksi miten luotettava raportointi on varmistettu, miten ulkoisen sääntelyn ja sisäisten menettelytapojen noudattamisen valvonta on järjestetty ja miten sisäinen tarkastus toimii ulkoistetun toiminnan osalta.

Sitova*Annettu: 27.5.2003**Voimaan: 1.7.2003*

(15) Ulkoistamisesta tulee laatia kirjallinen sopimus. Valvottavalla tulee olla oikeus irtisanoa ulkoistamissopimus, ja sen tulee laatia varasuunnitelma sen tilanteen varalle, että palveluntarjoaja suoriutuu huonosti tai ei suoriudu lainkaan tehtävästään. Sopimuksen tulee sisältää maininta siitä, ettei toimintoja voi ulkoistaa edelleen kolmannelle ilman, että valvottava on antanut tähän suostumuksen.

6

SISÄISEN VALVONNAN OSALUEET

6.1 Johtamistapa ja valvontakulttuuri

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(1) Ylimmän johdon on ainakin

- kannettava ensisijainen vastuu sisäisestä valvonnasta ja sen toivuudesta
- omattava laaja-alaista ammattitaitoa ja kokemusta tunnistaa toimintaympäristön riskejä
- vahvistettava valvottavan liiketoimintasuunnitelma ja osana sitä riskikantokyvyn perusteella määritelty riskinottoaste sekä varmistuttava liiketoimintasuunnitelman ajantasaisuudesta vähintään vuosittain
- vahvistettava riskienhallinnan periaatteet sekä varmistettava, että riskienhallinnan periaatteet sisältää menettelytavat uuteen liiketoimintaan ryhtymisestä ja uuden tuotteen käyttöön ottamisesta
- varmistuttava riskienhallinnan toivuudesta ja siitä, että se on lakin ja viranomaismääräysten/-standardien mukaista
- vahvistettava sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet ja tarkastussuunnitelma
- päätettävä organisaatorakenteesta
- päätettävä raportoinnista ja muista sisäisen valvonnan menetelmistä, joilla ylin johto seuraa toimintaa, toiminnan tulosta ja toimintaan sisältyviä riskejä.

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(2) Toimivan johdon on ainakin

- huolehdittava sisäisen valvonnan käytännön toimenpiteiden toteutumisesta
- asetettava ylimmän johdon hyväksymän liiketoimintasuunnitelman

mukaiset määrälliset ja laadulliset tavoitteet jokaista liiketoiminnan osa-alueita varten sekä valvottava niiden toteutumista

- kehitettävä ja ylläpidettävä ylimmän johdon hyväksymien riskienhallinnan periaatteiden mukaiset menettelytavat, joilla riskit tunnistetaan, arvioidaan/mitataan ja joilla riskejä valvotaan ja rajoitetaan; nämä menettelytavat on dokumentoitava
- ylläpidettävä organisaatorakennetta, jossa vastuut, valtuudet ja raportointisuhteet on selkeästi ja kattavasti sekä kirjallisesti määritelty
- järjestettävä riskienhallinnan riippumaton arviointitoiminto.

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(3) Ylimmän ja toimivan johdon on toiminnassaan

- edistettävä sellaisen yrityskulttuurin muodostumista, joka hyväksyy sisäisen valvonnan normaalina ja tarpeellisena osana yritystoimintaa
- huolehdittava siitä, että henkilökunta on ammattitaitoista, tehtäviinsä sopivaa ja sitoutunutta ja että se on selvillä sisäisen valvonnan tärkeydestä ja omasta tehtävästään sisäisessä valvonnassa.

6.2 Riskienhallinta

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(4) Riskienhallinnalla tulee varmistaa, että merkittävät riskit, jotka voivat haitata valvottavan liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista, tunnistetaan, arvioidaan/mitataan ja niitä seurataan osana päivittäistä liiketoimintojen johtamista. Riskienhallinnan tulee kattaa kaikki olennaiset liiketoimintaan liittyvät riskit: niin sisäiset kuin ulkoiset, niin mitattavissa olevat kuin ne, joita ei voi mitata, niin valvottavan omassa vaikutusvallassa olevat kuin ne, joihin valvottava ei voi itse suoraan vaikuttaa vaan joilta se voi vain suojautua. Mitattavissa oleville riskeille valvottavan tulee määritellä mittaamistavat, ja ei-mitattavissa olevien riskien hallintaan on valvottavan kehitettävä tarkoituksenmukaiset arviointimenetelmät. Riskienhallinnan menettelytapoja on jatkuvasti ylläpidettävä ja kehitettävä sen varmistamiseksi, että myös kaikki uudet, olennaiset mutta aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat riskienhallinnan piiriin.

6.3 Päivittäinen valvonta ja tehtävien eriyttäminen

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(5) Sisäisen valvonnan tulee olla osa valvottavan päivittäisiä toimintoja. Tehokas sisäinen valvonta perustuu siihen, että valvottavaan on luotu asianmukainen valvontarakenne ja että valvontatoimenpiteet on määritelty kaikille liiketoiminnan tasoille. Päivittäisen valvonnan toimenpiteisiin kuuluvat mm. johdolle tehtävät selonteot, kunkin liiketoiminta-alueen ja -yksikön toimintaan sovitut tarkoituksenmukaiset mittarit, fyysiset valvontatoimenpiteet, sovittujen riskirajojen ja toimintaperiaatteiden/-ohjeiden noudattamisen valvonta ja

poikkeamien seuranta, hyväksymis- ja valtuutusjärjestelmä sekä erilaiset varmistus- ja täsmäystoimenpiteet.

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(6) Tehokas sisäinen valvonta edellyttää, että työtehtävät on asianmukaisesti eriytetty eri henkilöille ja että huolehditaan myös siitä, ettei valvottavan henkilökunta käsittele valvottavan edustajana omaa tai lähipiiriään koskevaa liiketointa tai vaikuta ja/tai osallistu muutoinkaan tällaista liiketointa koskevaan päätöksentekoon. Mahdolliset vaaralliset työyhdistelmät henkilön tehtävänkuvassa tai eturistiriitatilanteet tulee tunnistaa ja mahdollisuuksien mukaan poistaa.

6.4 Raportointi ja tiedonvälitys

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(7) Sisäisen valvonnan toimivuuden edellytyksenä on, että valvottavalla on päätöksenteon pohjaksi käytettävissään riittävät ja kattavat tiedot: sisäistä tietoa valvottavan taloudesta, toiminnasta ja ulkoisten säännösten ja sisäisten menettelytapojen noudattamisesta sekä ulkoista tietoa toimintaympäristöstä ja markkinoiden kehityksestä. Tiedon tulee olla luotettavaa, olennaista, ajan tasalla olevaa ja sovitussa muodossa esitettyä.

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(8) Sisäisen valvonnan toimivuuden edellytyksenä on, että valvottavalla on kaikki olennaiset toiminnot kattavat, luotettavat laskenta- ja muut tietojärjestelmät. Niiden tulee olla varmistettuja, riippumattomasti valvottuja ja riittävästi jatkuvuusjärjestelyillä tuettuja.

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(9) Tarpeellisen tiedon kulun tulee olla avointa ylöspäin ja alaspäin organisaatiossa sekä läpi koko organisaation, jotta sisäinen valvonta toimii tehokkaasti. Organisaatorakenteen tulee tukea tiedonkulkua ylöspäin niin, että ylin ja toimiva johto saa vastuidensa hoitamiseen tarvitsemansa tiedot (tuloksellisuus, riskit, poikkeamat, havainnot valvonnan toimivuudesta, jne.). Tiedonkulku alaspäin varmistaa, että henkilökunta tuntee tehtäviensä suorittamisessa tarvittavat, ylimmän johdon vahvistamat toimintaperiaatteet ja menettelytavat, joita heidän tulee noudattaa, ja että henkilökunta saa myös muuta tarpeellista tietoa tehtäviensä toteuttamiseksi.

6.5 Sisäisen valvonnan toimivuuden seuranta ja tarkastus

Sitova

Annettu: 27.5.2003

Voimaan: 1.7.2003

(10) Sisäisen valvonnan tehokkuutta tulee seurata ja kehittää jatkuvasti. Olennaisia riskejä tulee seurata osana päivittäistä liiketoimintaa. Sovituin väliajoin sisäisen valvonnan tehokkuutta arvioi myös liiketoiminnoista ja riskienhallinnasta riippumaton sisäinen tarkastus. Sovituin väliajoin sisäistä valvon-

taa on tarkasteltava myös isompana kokonaisuutena.

Sitova*Annettu: 27.5.2003**Voimaan: 1.7.2003*

(11) Sisäisen valvonnan toimivuutta tulee tarkastaa tehokkaasti ja monipuolisesti. Tarkastusta suorittavan sisäisen tarkastuksen tulee olla liiketoiminnoista riippumaton ja sisäisen tarkastuksen henkilökunnan asianmukaisesti koulutettua ja ammattitaitoista. Sisäisen tarkastuksen tulee raportoida sisäisen valvonnan toimivuudesta suoraan ylimmälle johdolle ja toimivalle johdolle.

Sitova*Annettu: 27.5.2003**Voimaan: 1.7.2003*

(12) Liiketoiminnassa havaitut ja sisäisen tarkastuksen tai muuta valvontaa suorittavan havaitsemat sisäisen valvonnan puutteet ja kehittämiskohteet on dokumentoitava ja niistä on raportoitava vastuulliselle esimiestasolle, jonka tulee ryhtyä havaintojen perusteella tarvittaviin toimiin välittömästi. Merkittävistä havainnoista tulee raportoida aina toimivalle ja ylimmälle johdolle asti. Tehdyistä havainnoista ja korjaavista toimenpiteistä tulee laatia myös kattavat yhteenvedot, jotta valvottavan ylin ja toimiva johto voivat muodostaa kokonaiskuvan sisäisen valvonnan toimivuudesta.

6.6 Järjestelmät ja turvallisuus

Sitova*Annettu: 27.5.2003**Voimaan: 1.7.2003*

(13) Valvottavalla on oltava toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät, jotka ovat operatiivisen toiminnan perustana.

Sitova*Annettu: 27.5.2003**Voimaan: 1.7.2003*

(14) Valvottavan toiminnan, omaisuuden ja tietojen on oltava riittävän turvallisesti järjestetty ja tietojenkäsittelyn sekä tiedonsiirron on oltava riittävän turvallista.

7

RAPORTOINTI RAHOITUSTARKASTUKSELLE

Perustelu

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(1) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen ei liity erillistä, säännöllistä raportointivelvoitetta Rahoitustarkastukselle.

Sitova

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(2) Valvottavan tulee kuitenkin julkistettavassa tilinpäätöksessään antaa säännönmukaisesti tietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Tilinpäätöksessä annettavien tietojen sisältö määritellään tarkemmin pääjaksossa "Kirjanpito ja tilinpäätös".

8

MÄÄRITELMÄT

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(1) **Ylimmällä johdolla** tarkoitetaan tässä toimielintä, joka määrittää yleiset toimintakehykset yritykselle ja jolla on ylin vastuu organisaation toiminnasta, liiketoimintasuunnitelmien ja tavoitteiden päättämisestä sekä sisäisen valvonnan toimivuudesta.

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(2) **Toimivalla johdolla** tarkoitetaan toimielintä, joka vastaa valvottavan päivittäisestä operatiivisesta johtamisesta ja ylimmän johdon päätösten toteuttamisesta.

*Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003*

(3) **Liiketoiminnoista riippumaton toiminto** ei osallistu liiketoiminnan johtamiseen eikä vastaa sen tuloksellisuudesta. Liiketoiminnoista riippumaton toiminto ei ole organisaatorakenteessa edes hallinnollisesti raportointisuhteissa liiketoimintaan tai sen johtoon.

9

LISÄTIEDOT

Standardista vastaavan henkilön yhteystiedot ovat Rahoitustarkastuksen Internet-sivuston [Standardien vastuuhenkilöt](#) -luettelossa. Lisätietoja antaa myös:

- VV: Markkina- ja operatiiviset riskit, puh. 010 831 5207

10

KUMOTUT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET

Annettu: 27.5.2003
Voimaan: 1.7.2003

(1) Tällä standardilla kumotaan seuraavat määräykset ja ohjeet:

- Määräys luottolaitoksen riskienhallinnasta ja muusta sisäisestä valvonnasta (108.1)
- Ohje luottolaitoksen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteista sekä sisäisestä tarkastuksesta (108.2), paitsi tietojenkäsittelyä ja sisäistä tarkastusta koskevien ohjeiden osalta. Tietojenkäsittelyn ja sisäisen tarkastuksen tarkempi sääntely tullaan antamaan myöhemmin valmistuvissa standardeissa.
- Ohje arvopaperipörssin riskienhallinnasta ja muusta sisäisestä valvonnasta (202.13)), paitsi tietojenkäsittelyä ja sisäistä tarkastusta koskevien ohjeiden osalta. Tietojenkäsittelyn ja sisäisen tarkastuksen tarkempi sääntely tullaan antamaan myöhemmin valmistuvissa standardeissa.
- Määräys sijoituspalveluyrityksen riskienhallinnasta ja muusta sisäisestä valvonnasta (203.27)
- Ohje sijoituspalveluyrityksen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteista sekä sisäisestä tarkastuksesta (203.28)), paitsi tietojenkäsittelyä ja sisäistä tarkastusta koskevien ohjeiden osalta. Tietojenkäsittelyn ja sisäisen tarkastuksen tarkempi sääntely tullaan antamaan myöhemmin valmistuvissa standardeissa.
- Ohje arvopaperikeskuksen riskienhallinnasta ja muusta sisäisestä valvonnasta (206.4)), paitsi tietojenkäsittelyä ja sisäistä tarkastusta koskevien ohjeiden osalta. Tietojenkäsittelyn ja sisäisen tarkastuksen tarkempi sääntely tullaan antamaan myöhemmin valmistuvissa standardeissa.